

VESZTESÉGEK

Görföl Tibor

2022 augusztusa óta kiemelkedő jelentőségű keresztény gondolkodók egész sora távozott közülünk. Ez nemcsak azért fájdalmas, mert nem nyújtanak többé aktuális támpontokat a tájékozódáshoz, de azért is, mert úgy tűnik, hogy az úrt, amelyet maguk után hagynak, együttesen sem tudják kitölteni azok, akiket maguk mögött hagynak. A legnagyobb figyelem katolikus körökben nyilvánvalóan XVI. Benedek halálára irányult. Egészen biztos, hogy a II. Vatikáni zsinat hiteles értelmezésének szempontjából még évtizedekig mérvadóak lesznek a zsinati teológiáról írt elemzései, ahogyan azok a figyelmeztetései sem évülnek el egyhamar, melyek szerint az egyház nem foglalkozhat elsődlegesen önmagával, hiszen ezzel elárulná a küldetését. Joggal ad okot büszkeségre a *Vigilia* valamennyi munkatársa számára, hogy a Joseph Ratzingerről írt egyetlen magyar könyv szerzője éppen Lukács László, aki évtizedeken át fáradhatatlanul irányította a folyóirat munkáját.

2022. november 16-án talán kevesebbeknek jutott eszébe, hogy 1972-ben egy római kávéházban Joseph Ratzinger, Hans Urs von Balthasar és Henri de Lubac elfogadta a jezsuita Joseph Fessio javaslatát, és a fiatal David L. Schindlert bízta meg a *Communio* című folyóirat amerikai kiadásának elindításával. Schindler, aki az említett novemberi napon hunyt el, az egész amerikai katolikus kultúrát formálni kívánta, egyfelől azzal, hogy minden kérdés metafizikai mélyszerkezetét igyekezett feltárni, másfelől azzal, hogy soha nem adta fel a katolikus szellem és a konkrét politikai valóság összefüggésének megvilágítására irányuló törekvését. Kár, hogy Magyarországon szinte teljesen ismeretlennek számít.

Mind Joseph Ratzingerhez, mind David L. Schindlerhez szorosan kötődött a december 14-én elhunyt Kereszty Rókus, aki éppúgy intenzíven jelen volt az amerikai katolikus kultúrában (nem utolsósorban a *Communio*-ban megjelent írásai révén), mint a magyarországi hittudományban. Tudatosan és higgadtan készült a halálra, és hálásak lehetünk azért, hogy a *Vigilia* májusi számában még közölni tudtuk alighanem utolsó magyar nyelvű írását, egy Flannery O’Connorról szóló esszét. Kézikönyvei és tanulmányai ugyanolyan fontosak magyar nyelvterületen, mint a német nyelvű teológiában a január 16-án elhunyt Hansjürgen Verweyen munkái, aki nem melleleg Ratzinger-tanítvány volt.

Hogy a legnagyobb mélység sokszor a legcsendesebb is egyben, azt pontosan tanúsítja a filozófus Dieter Henrich december 17-én bekövetkezett halála. Kevesen figyeltek fel rá, noha Henrich spekulatív mélysége alighanem az összes említett gondolkodóé felülmúlta.

Az egyes kontinensek katolicizmusát bemutató sorozatunk lezárásaképpen összeállított latin-amerikai számunk azonban az életről szól: amely pedig, mint látható lesz, ezen a földrészén is jócskán átalakulóban van.